

Olympiakomitean vastuullisuuskatsaus 2023

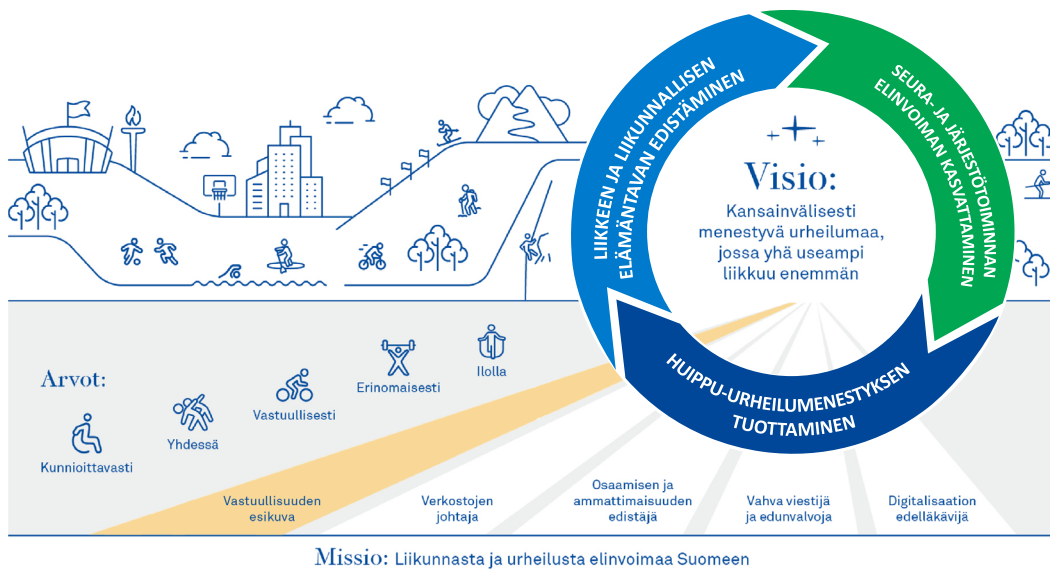
Sisällys

1. Vastuullisuustyö Olympiakomiteassa.....	2
2. Vastuullisuuden kohokohdat 2023	3
3. Strategiset päävalinnat: liike ja liikunnallinen elämäntapa, seura- ja jäsen toiminta sekä huippu-urheilu	4
Liike ja liikunnallinen elämäntapa	
Seura- ja jäsenpalvelut	
Huippu-urheilu	
4. Vastuullisuusohjelman osa-alueet	7
Hyvä hallinto	
Turvallinen toimintaympäristö	
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo	
Ympäristö ja ilmasto	
Reilu kilpailu	
Vastuullisuuteen liittyvät työryhmät ja jäsenyydet.....	10

1. Vastuullisuustyö Olympiakomiteassa

Vastuullisuustyö mahdollistaa strategiamme onnistumisen täysipainoisesti. On tärkeää, että varmistamme vastuullisuuden kaikessa toiminnassamme. Haluamme toimia vastuullisuuden edelläkävijänä.

Olemme tehneet töitä sen eteen, että vastuullisuus on asettunut arkeen eri toiminnoissa. Meille on tärkeää, että vastuullisuus on saumaton osa kaikissa päävalinnoissa tehtävää työtä.

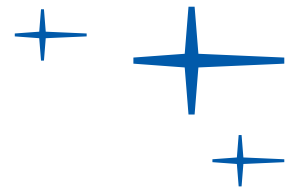

Vastuullisuustyön perustanamme on urheiluyhteisön yhteinen vastuullisuusohjelma, joka sisältää tavoitteet ja toimenpiteet hyvästä hallinnosta, turvallisesta toimintaympäristöstä, yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta, ympäristöstä ja ilmastosta sekä reilusta kilpailusta.

2. Vastuullisuuden kohokohdat 2023

- + Liikkeen ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen keskeisenä vastuullisuustekona
- + Tähtiseura-ohjelman laatutekijöiden päivitystyö lasten oikeuksien ja muiden vastuullisuusasioiden näkökulmasta
- + Monilajikisoihin liittyvä vastuullisuustyö kisoihin valmistautuessa ja toteutuksessa
- + Vastuullisuusasiat viety vahvemmin urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten ohjeistoon sen päivityksen yhteydessä
- + Vastuullisuusklinit sukupuolen moninaisuudesta, rasismien torjunnasta, häirintäyhdyshenkilötoiminnasta ja tasa-arvosta
- + Liittyminen Sports for Climate Action -sitoumukseen ja Olympiakomitean hiilijalanjäljen laskeminen
- + Kansainvälinen vaikuttamistyö ja jäsenten tuki liittyen Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainassa
- + Hyvän hallinnon edistäminen ja toiminnan tehostaminen Suomisportin avulla
- + Jäsenten tuki ja neuvonta vastuullisuusasioissa

3. Strategiset päävalinnat: liike ja liikunnallinen elämäntapa, seura- ja jäsen toiminta sekä huippu-urheilu

Liike ja liikunnallinen elämäntapa

Liikkeen ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen on vastuullisuusteko koko hyvinvointivaltiomme näkökulmasta. Haluamme tukea yhdenvertaisia ja esteettömiä liikkumisen mahdollisuuksia koko elämänkulussa ja siten ihmisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä. Erityisesti arkiliikuntaa edistämällä voimme vaikuttaa myönteisesti myös ympäristöön ja ilmastoon.

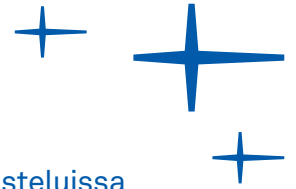
Liike ja liikunnallinen elämäntapa nostettiin vuonna 2023 vahvasti yhteiskunnalliseen keskusteluun muiden yhteiskunnallisten teemojen rinnalle. Vaikutimme kevään eduskuntavaaleissa, ja tuloksena on vahva hallitusohjelman kirjaus (Suomi Liikkeelle -ohjelma). Rakensimme Toimintakykyinen maa ja kansa -konseptin, joka mahdollistaa laajan liikkumisen edistämisen. Käynnistimme konseptin varainhankinnan ja mediayhteistyön, jotka luovat edellytykset tuleville vuosille.

Teimme tiivistä yhteistyötä Paralympiakomitean ja muiden soveltavan liikunnan asiantuntijoiden sekä Mieli ry:n kanssa.

Seura- ja jäsenpalvelut

Tähtiseura-ohjelma vahvistaa ja kehittää seurojen vastuullisuustyötä. Vuonna 2023 toteutimme laajan Tähtiseura-ohjelman laatutekijöiden päivityksen yhteistyössä urheiluyhteisön kanssa. Laatutekijöissä on nyt entistä selkeämmin huomioitu urheiluyhteisön vastuullisuusohjelman keskeiset sisällöt ja lapsen oikeudet. Käynnistimme keskustelut alueellisesta sovittelijaverkostosta yhdessä Liikunnan aluejärjestöjen kanssa ja laadimme seuroille mallin ongelmatilanteiden ratkaisua varten. Viestimme säännöllisesti eri vastuullisuusnäkökulmista seuratoiminnan viestintäkanavissa.

Suomisportin käyttö lisää ja edesauttaa vastuullisuuden toteutumista, esimerkiksi hyvän hallinnon, taloudellisen vastuun, tietoturvan ja tietosuojan näkökulmista. Keväällä 2023 järjestimme ”Menestystekijät muutoksessa” -webinaarisarjan ja muita koulutuksellisia webinaareja, joissa hyvä hallinto, yhdistyslaki ja tietoturva sekä tietosuoja-asiat olivat keskiössä. Syksyllä 2023 toteutimme Suomisportiin Sporttihaun, jonka avulla toimme seurojen tarjoamat liikuntamahdollisuuden saavutettavimmiksi yhdenvertaisesti jokaiselle suomalaiselle.

Toteutimme laajan lajiliittokierroksen, jossa vastuullisuus oli keskusteluissa vahvasti esillä. Toiminnanjohtajille järjestimme Johtamisen kompassi -koulutuksen, joista yhtenä osa-alueena oli vastuullisen johtamisen koulutusjakso. Jokaisessa toiminnanjohtajien aamussa oli mukana vastuullisuusteema ja tarjosimme jäsenillemme monipuolisesti tukea vastuullisuusasioihin liittyen.

Seurojen päätoimisten päivällä 9.11. käsiteltiin vastuullisuutta laajasti koko vastuullisuusohjelman näkökulmasta. Seurakehittäjille ja lajiliittojen toiminnanjohtajille toteutettiin rasismien torjuntaan liittyvä työpaja 14.11. Valmennuksen tasa-arvon työkalu seuran kehittämisen tukena -webinaari järjestettiin yhteistyössä Suomen Valmentajien kanssa 12.12.

Huippu-urheilu

Kaksoisuratyö on jatkuva ja vaikuttava arjen vastuullisuusteko. Urheilijoiden kaksoisuralla pyritään siihen, että urheilija pystyy arjessaan yhdistämään tasapainoisesti tavoitteellisen urheilun ja opiskelun, urheilun ja muun työuran tai urheilemaan ammattilaisena huippuvaiheessa. Jatkoimme vuonna 2023 vahvasti kaksoisuratyötä yhteistyössä verkoston kanssa.

Urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten ohjeistoon päivitettiin vastuullisuusasiat vahvemmin mukaan. Jatkossa urheiluakatemioiden ja valmennuskeskuksilta edellytetään vastuullisuusohjelmaa. Teimme töitä urheiluakatemiatoinnin saavutettavuuden parantamiseksi valintavaiheen urheilussa esimerkiksi seutukuntatyöllä ja monimuotoisten taustojen paremmalla huomioimisella. Urheilijoiden valintajärjestelmät on vastuullisesti rakennettu.

Työstimme valmennuksen osaamistavoitteita, joissa huomioimme vastuullisuuden valmennuksessa ja valmentajan osaamisessa. Kävimme monipuolisesti vastuullisuuskeskusteluja valmentajien ja johtajien kohtaamisissa, esimerkiksi nuorten olympiavalmentajien tapaamisissa ja urheiluakatemioiden valmennusvastaavien työnohjausprosessissa.

Käynnistimme joukkuepelien kanssa yhteistyön lasten ja nuorten kilpaurheilu-suositusten laatimiseksi.

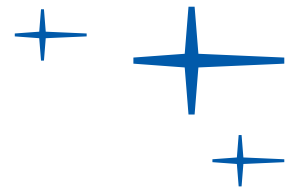
Monilajikisoissa toimimme kisakohtaisten vastuullisuusohjelmien mukaisesti. Joukkueiden valintajärjestelmässä on vastuullisuuspykälät. Joukkueiden jäsenet allekirjoittivat sopimuksen, jossa on huomioitu vastuullisuusnäkökulmat. Kaikki kisajoukkueiden jäsenet suorittivat Puhtaasti paras, Reilusti paras ja Et ole yksin -verkkokoulutukset. Järjestämme kisajoukkueille antidoping- ja kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvää koulutusta, esimerkiksi syksyllä 2023 Pariisin OTF- ja PTF-leirillä. Pariisin OTF- ja PTF-leirin urheilijoille toteutettiin IOC:n psyykkisen hyvinvoinnin kysely (Mental Health Elite Athlete Toolkit) ja sen perusteella toteutettiin urheilijakontaktointit ”varhaisen puuttumisen” toimintamallilla.

Huippu-urheilun tehostamistukea saavat urheilijat, valmentajat ja lajiliitot, sekä apurahaurheilijat ja heidän henkilökohtaiset valmentajansa (10 000 ja 20 000 €:on apurahaurheilijat) allekirjoittivat sopimukset, joissa on huomioitu vastuullisuusnäkökulmat.

Toteutimme tapauskohtaista tukea, neuvontaa ja sovittelua epäasiallisen käytöksen tapauksissa.

Kansainvälisessä työssä olemme jatkaneet aktiivista vaikuttamistyötä yhdessä Pohjoismaiden kanssa liittyen Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainassa. Yhteis-pohjoismainen julkilausuma päivitettiin ja annoimme lajiliitoille säännöllisesti päivityksiä ja tukitoimia kansainväliseen vaikuttamistyöhön. Lisäksi järjestimme kaksi kansainvälisten vaikuttajien pyöreää pöytä -keskustelutilaisuutta Venäjän hyökkäyssotaan ja ihmisoikeuskysymyksiin liittyen (3.4. ja 6.11.). Olemme olleet mukana vastuullisuuskeskusteluissa jäsenyyksiemme ja työryhmä- tai valiokuntapaikkojen myötä, kuten Europan olympiakomiteoiden tasa-arvokomitean, kestävän kehityksen ja aktiivisen yhteiskunnan sekä eettisten asioiden -komiteoiden kautta.

4. Vastuullisuusohjelman osa-alueet

Hyvä hallinto

Olemme uudistaneet johtamisjärjestelmäämme verkostomaiseen johtamisen malliin. Johtoryhmätyöskentelyyn on lisätty avoimuutta ja kollektiivisuutta. Hallituksen ja johtoryhmän välistä yhteistyötä on tiivistetty ja selkeytetty. Valmistelu- ja päätöksentekoprosesseja hiottiin vuoden 2023 aikana entistä toimivammiksi.

Päätimme Olympiakomitean toimintasääntöjen päivitysprojektin sekä hallituksen hallintosäännön sekä henkilöstön Yhteinen tapa toimia-käsikirjan päivityksen. Hallintosäännön ja henkilöstöä koskevan asiakirjan osalta painotetaan entistä vahvemmin vastuullisuutta

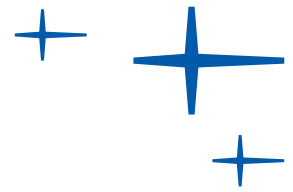
Perustimme vastuullisuuteen keskittyvän, hallituksen jäsenistä ja työntekijöistä koostuvan sparrausryhmän. Olympiakomitean johtoryhmään nimettiin vastuullisuudesta vastaava johtaja. Olympiakomitean vastuullisuusohjelman 2.0 päivitys aloitettiin.

Vahvistimme jäsenistön ja urheiluseurojen hyvää hallintoa tarjoamalla neuvontaa hallinnon ja juridiikan kysymyksissä. Vuonna 2023 saimme yli 800 tukipyyntöä. Uusille toiminnanjohtajille tarjosimme infopakettin erityisesti hyvän hallinnon näkökulmasta.

Autoimme jäsenjärjestöjä toiminta- ja kurinpitosääntöjen päivityksessä, jotta ne ovat hyvän hallinnon vaatimusten mukaisia. Koordinoimme urheiluyhteisön yhteisiä sopimuksia (esim. yhteiset musiikki- ja vakuutus sopimukset) ja palveluratkaisuja (esimerkiksi Oppimisareena).

Teemme yhteistyötä vastuullisten yrityskumppanien kanssa. Olympiakomitean yrityskumppanit tukevat seuroja ja urheilijoita suoralla rahallisella tuella (60 000 euroa).

Valmistauduimme käyttöönottamaan avoimuusrekisterin, jonka tavoitteena on vaikuttamistyön läpinäkyvyyden lisääminen. Järjestimme aiheesta koulutuksia liikuntayhteisölle sekä vaikutimme avoimuusrekisterin neuvottelukunnassa rekisterin toimeenpanoon ja hyvää edunvalvontatapaa edistävien suositusten laatimiseen.

Turvallinen toimintaympäristö

Vakavien eettisten rikkomusten keskitettyyn kurinpitojärjestelmään on nyt liittynyt mukaan Olympiakomitean lisäksi 56 jäsenjärjestöä, lisäys vuoden takaiseen on 16 järjestöä. Markkinoimme jäsenistölle vakavien eettisten rikkomusten keskitettyä kurinpitojärjestelmää ja tarjosimme apua järjestelmään liittymisessä. Häirinnän, kiusaamisen ja muun epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisytyötä on korostettu eri tilaisuuksissa ja viestinnässä.

Yhteistyössä Väestöliiton kanssa järjestimme ensimmäistä kertaa häirintäyhdyshenkilökoulutuksen urheiluyhteisölle (5.6.). Käynnistimme keskustelut alueellisen sovittelijaverkoston perustamisesta. Otimme vuoden alussa käyttöön Olympiakomitean Whistleblowing-ilmoituskanavan. Kanavaan tuli vuoden aikana alle 10 yhteydenottoa. Terävoitimme edelleen ohjeistuksia turvalliseen toimintaan ja epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyyn ja raportointiin liittyen. Koordinoimme Et ole yksin -palvelun viestintäkokonaisuutta ja teimme tiivistä yhteistyötä Väestöliiton kanssa.

Eduskuntavaalikampanjassa ja hallitusohjelmavaikuttamisessa nostimme esille liikunnan ja urheilun vastuullisuusrahoituksen turvaamista. Hallitusohjelmataavoitteenamme oli vakiinnuttaa Et ole yksin -palvelu sekä vahvistaa vastuullista seuratoimintaa, ihmisoikeuksia, lasten oikeuksia, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja turvallista toimintaympäristöä läpi liikkujan polun aina harrastamisesta huippu-urheiluun.

Nostimme psyykkisen terveyden kokonaisuuden keskusteluun eri tilaisuuksissa. Fyysisen turvallisuuden osalta päivitimme oppaan urheiluyhteisölle ja teimme yhteistyötä Tukesin sekä valtakunnallisen yleisötilaisuusasioiden ohjausryhmän kanssa. Päihde- ja tupakkaviestintää seuratoimijoille teimme yhteistyössä asiantuntijajärjestöjen kanssa.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Toteutimme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa, toimina muun muassa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden teemojen sisällyttäminen Tähtiseuraohjelman päivitettyihin laatutekijöihin, hallituksen sukupuolikiintiön nostaminen 30 %:sta 40 %:iin sääntöuudistuksessa, nettisivujen kieliversiot ja viestinnän saavutettavuuden edistäminen, henkilöstön tietoisuuden kasvattaminen epäasiallisesta käytöksestä ja siihen puuttumisesta sekä sukupuolten tasa-arvon edistäminen rekrytoinneissa. Sukupuolivähemmistöjen ja erityisesti transsukupuolisten asemaa urheilussa on käsitelty yhdessä lajiliittojen, viranomais- tahojen ja vähemmistöjen edustajien kanssa vuoden 2023 aikana aktiivisesti.

Päivitimme vuoden aikana yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman henkiöstöä osallistavalla prosessilla ja jäsenistöä informoiden.

Nostimme yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja sukupuolen moninaisuuden teemoja kahdella vastuullisuuslinikalla, sukupuolen moninaisuutta koskevassa keskustelutilaisuudessa, kahdella tutkitun tiedon klinikalla, toiminnanjohtaja-aamuissa sekä seuratoiminnan aamukahveilla. Järjestimme urheiluyhteisölle yhteisosallistumisen Pride-kulkueeseen. Ylläpidimme Liikun-Naiset tasa-arvoverkoston tiedotusta. Nostimme etniseen taustaan liittyvää yhdenvertaisuutta ja antirasismia teemaa seuratoiminnan aamukahveilla. Liikkeen ja liikunnallisen elämäntavan päävalinnassa edistettiin eri ikäryhmien harrastamisen mahdollisuuksia seuroissa.

Olympiakomitea edisti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kansainvälisessä työssä ja kv-positioiden kautta. Järjestimme Euroopan Olympiakomiteoiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskomission kokouksen Helsingissä 1.12.

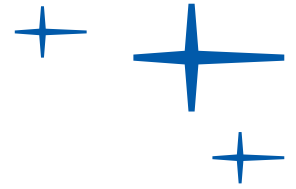
Ympäristö ja ilmasto

Laskimme Olympiakomitean hiilijalanjäljen yhteistyössä CarbonLink-yrityksen kanssa. Laskennan perusteella tunnistimme merkittävimmät hiilijalanjälkeen vaikuttavat tekijät toiminnassamme ja tapoja jalanjäljen pienentämiseksi.

Tuimme lajiliittojen ympäristöohjelmien kehittämistä ja toteuttamista tarjoamalla neuvontaa ja tukea sekä käsittelemällä aihetta toiminnanjohtaja-aamuissa. Edistimme harrastuksiin liittyvän autoliikenteen vähentämistä ja hyötyliikunnan lisäämistä viestinnällisin nostoin mediassa sekä tukemalla lajiliittojen ja kestävästä liikkumisesta edistävien tahojen viestintää.

Seuratoiminnassa jatkoimme kestävästä kehityksen aineiston (KEKE-koutsit) jalkauttamista mm. Fiksu seura -palkinnon avulla. Huolehdimme siitä, että SM-viikko -tapahtumat toteutetaan Ekokompassi-ympäristöjärjestelmän kriteerien mukaisesti.

Toimimme aktiivisesti kansainvälisissä kestävästä verkostoissa kestävyys- ja ilmastokysymyksissä. Liityimme YK:n ilmasto-ohjelman Sports for Climate Action Framework -sitoumukseen ja toteutimme ensimmäisen raportoinnin hiilijalanjäljestä ja toimista sen pienentämiseksi.

Reilu kilpailu

Huippu-urheiluyksikön kautta huippu-urheilun tehostamistukea saavat sekä Olympiakomitean monilajisiin kilpailujoukkueisiin valitut urheilijat ja valmentajat (ja muut jäsenet) allekirjoittivat urheilija-/valmentajasopimuksen, jonka mukaan he sitoutuvat noudattamaan Maailman ja Suomen antidopingsäännöstöä. Kaikki joukkueiden jäsenet kävivät Puhtaasti paras ja Reilusti paras -verkkokoulutukset. Huippu-urheilun tehostamistukea saavat lajit/lajiliitot allekirjoittivat lajiliittosopimuksen. Teimme yhteistyötä SUEKin kanssa testauspoolin kokoamisessa. Toimitimme joukkueille tarvittavat ohjeistukset kisojen antidopingtoimintaan ja dopingvalvontaan liittyen.

Kouluttautumistoimenpiteenä Olympiakomitean henkilöstö ja hallituksen jäsenet suorittivat SUEKin Puhtaasti paras ja Reilusti paras -verkkokoulutukset. Lisäksi huippu-urheiluyksikölle järjestettiin syventävä antidopingkoulutus yhteistyössä SUEKin kanssa.

Osallistuimme jäsenenä kansallisen kilpailumanipulaation toimintaryhmän toimintaan.

Vastuullisuuteen liittyvät työryhmät ja jäsenyydet

- + Hallituksen ja Olympiakomitean vastuullisuuden sparrausryhmä (Hanna Hartikainen, Markku Haapasalmi, Mika Poutala, Jaana Tulla, Karoliina Ketola ja Elina Laine)
- + Eettisten asioiden neuvottelukunta, jäsenyys (Elina Laine)
- + Kilpailumanipulaation vastainen työryhmä (Petri Heikkinen)
- + Valtion Liikuntaneuvoston yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja kestävän kehityksen jaosto (YTK-jaosto) (Karoliina Ketola)
- + EOC Sustainability and Active Society –komitea (Elina Laine)
- + EOC Gender Equality, Diversity and Inclusion –komitea (Niina Toroi)
- + Avoimuusrekisterin neuvottelukunta (Toni Ahva)

